

EU:n taksonomiakriteerit ja vaikutukset Suomen metsäsektoriin

Olli Tahvonen, prof., Helsingin yliopisto, Metsäekonomia ja metsäpolitiikka

CLC seminaari 17.12.2021

Taustalla kysymys: kuinka aidosti metsäsektori osallistuu tällä hetkellä ilmastonmuutoksen torjuntaan?

Suomalaisen metsäpolitiikan ja edunvalvonnan mukaan erinomaisen tehokkaasti, koska

- Suomen metsien puuvaranto ja kasvu ovat suurempia kuin koskaan aikaisemmin
- Puutuotteet ja puubiomassa korvaavat fossiilisia polttoaineita ja muita hiilipäästöjä tuottavia materiaaleja (substituutiovaikutus)

=> Puuntuotantoa tehostettava edullisten ilmastovaikutusten lisäämiseksi

- Metsien monimuotoisuudesta huolehditaan lukuisilla eri keinoilla, säästöpuut jne
- Suomen tilanteeseen verrattuna Keski-Euroopan maat “ovat tuhonneet metsänsä”

=>EU:lla ei pitäisi olla mitään syytä puuttua suomalaiseen metsäpolitiikkaan

Kuinka vakuuttavaa on suomalainen retoriikka?

- Metsävarojen kasvu on kiistämättä sitonut hiiltä, mutta metsien merkitystä ei voida arvioida unohtamalla hakatuista puista vapautuvaa hiiltä ja hiilen vapautuminen on nopeaa
- Substituutiovaikutuksen merkityksen osoittaminen on vaikeaa: substituutio syntyy markkinamekanismin vaikutuksesta ja metsäbiomassa korvaa myös vähän hiilipäästöjä tuottavia energiamuotoja (ydin-, tuuli- ja aurinkoenergiaa)*
- Tämänhetken tutkimusnäytön mukaan taloudellisesti optimaalinen hiilivirtojen hallinta metsätaloudessa edellyttää metsän hiilivarastojen kasvattamista nykyisistä
- Nettopäästöjen vähentäminen metsätaloudessa ja –teollisuudessa olisi halvempaa kuin muilla talouden sektoreilla (ETS hinta 80€/tCO₂ vs 20€/tCO₂ muutoksilla metsien hoidossa)

*Esim lämmön tuotanto biomassalla vs tuulisähkö/maalämpö

Kuinka vakuuttavaa on suomalainen retoriikka?

- Nykytilanteessa metsäsektori ei kuitenkaan osallistu ilmastonmuutoksen torjuntaan yli “Business as usual” toiminnan, vaikka on potentiaalisesti ilmastonmuutoksesta eniten kärsiviä aloja!

⇒ Päästöjen vähentäminen ei ole Suomessa ja EU: ssa kansantaloudellisesti kustannustehokasta

- Keski-Euroopan maat ovat “tuhonneet metsänsä” <= huomioitava, että muu maankäyttö on ollut kannattavampaa toisin kuin Suomessa
- Metsien monimuotoisuuden väheneminen ei ole hallinnassa
- Muutokset metsänhoidon käytännöissä eivät välttämättä ole taloudellinen uhka

Johtopäätöksiä

- Tämän taustan nojalla on epäselvää missä mielessä suomalainen metsätalous ja –teollisuus tukee EU:n vihreän siirtymän tavoitteita ja ilmastonmuutoksen torjuntaa yleisemmin
 - Metsäalan uhka on tulla luokitelluksi ainakin joiltain osin “stranded assets” teollisuudeksi
 - Rahoittajilta vaaditaan oikeaa tietoa sijoitusten ympäristövaikutuksista (EU 2019/2088) (vaikkakin taksonomia informaation huomiointi vapaaehtoista)
 - Kuluttajat haluavat entistä enemmän vaikuttaa tuotantotoiminnan päästöihin
- ⇒ Vaikutukset voivat ulottua rahoitussektoria laajemmalle
- ⇒ Taksonomiasta voi tulla uusi sertifiointijärjestelmä FSC:n ja PEFC:n rinnalle tai ohi
- Taksonomiaan liittyvä “*climate benefit analysis*” näyttää sisältävän niitä tekijöitä, joilla metsäsektori saadaan aidosti mukaan ilmastonmuutoksen torjunnan talkoisiin
 - Suomelta tällaiset keinot ovat puuttuneet näköalattoman ja lyhytnäköisen edunvalvontapolitiikan seurauksena
- ⇒ Metsien nettonieluille olisi saatava kansallinen tukijärjestelmä (hakkuut eivät välttömättä alene)
- ⇒ Metso –ohjelmaa monimuotoisuuden turvaamiseksi olisi laajennettava ja monipuolistettava
- ⇒ Näiden politiikkatoimenpiteiden kuntoonsaattaminen voisi olla kilpailuetu (esim. verrattuna Ruotsiin)